

T.Y.B.COM

:- Accounts Group :-

COST ACCOUNTING INTRODUCTION & BASIC CONCEPTS

(Paper - Iv) (Revised) (DEC - 2018)

[3 Hours]

Q.P. Code : 37222

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. All questions are **compulsory**.
  2. Figures to the right indicate full marks allotted to the question.
  3. Working notes should form part of your answer.

1. (a) Select the most appropriate option and rewrite the full sentence :- (Any 10)

10

1. The aggregate of all direct costs is termed as _____.
 (a) works (b) prime
 (c) total (d) production
2. Under perpetual Inventory system, stock is ascertained _____.
 (a) Periodically (b) continuously
 (c) at the end of the year (d) none of the above
3. Cost of output is calculated at each process _____.
 (a) everyday (b) periodically
 (c) weekly (d) monthly
4. If sales are ₹1,60,000 and variable cost to sales is 70%, contribution os
 (a) ₹1,12,000 (b) ₹48000
 (c) ₹1,40,000 (d) none of the above
5. Labour turnover is calculated by _____.
 (a) separation (b) replacement
 (c) flux (d) all of the above
6. Indirect costs are known as _____.
 (a) fixed cost (b) overheads
 (c) variable cost (d) none of the above
7. If actual cost is less than standard cost, variance is _____.
 (a) Nil (b) favourable
 (c) unfavourable (d) none of the above
8. Material inspection note is signed by the _____.
 (a) Inspector (b) storekeeper
 (c) cost accountant (d) all of the above
9. Overhead expenses can be classified according to _____.
 (a) behaviour (b) elements
 (c) functions (d) all of the above
10. Time lost due to strike is _____.
 (a) Abnormal idle time (b) Normal idle time
 (c) Normal over time (d) Abnormal over time
11. Cash received _____.
 (a) work certified – Retention Money (c) contract price – work certified
 (b) work certified + work uncertified (d) contract price
12. W-I-P Ledger balance shows _____.
 (a) cost of finished goods (b) cost of unfinished goods
 (c) cost of materials (d) none of the above

(b) State whether the following statements are True or False :- (any 10)

10

1. Work certified is valued at cost.
2. Economic order quantity can be re-order quantity but not vice versa.
3. Process cost system is applicable to paper mills.
4. Drawing office salaries is an item of factory overheads.
5. Loss on sale of asset is shown in financial accounts.
6. The term cost driver is used under traditional costing system.
7. Marginal costing is a method of costing.
8. Joint product is the additional product manufactured.
9. Non-integrated accounting is also called inter-locking accounting system.
10. Primary packing charges is an example of selling and distribution overheads.
11. Strikes and lockouts is normal idle time.
12. Sales department prepare material requisition note.

2. Following details are furnished by Mahindra Ltd. of expenses incurred during the year ended 31st March, 15 2018.

Particulars	₹
Direct Expenses	49,660
Direct Materials	1,88,240
Direct Wages	1,00,100
Office salary	79,170
Advertisements	1,53,375
Depreciation on plant and machinery	47,710
Indirect Materials	73,190
Depreciation on computer	1,21,290
Showroom expenses	10,68,750
Work manager's salary	1,19,470
Indirect wages	97,630
Directors Fees	97,370
Opening stock of finished goods (2000 units)	76,000
Salesman salary	64,750
Closing stock of finished goods (3,000 units)	?

Other Information:-

1. Closing stock of finished goods is to be valued at cost of production.
2. Profit desired on sales is 20%.
3. Number of units sold during the year was 25,000.

Prepare cost sheet showing the various elements of cost both in total and per unit and also find out the total profit and per unit profit for the year ended 31st March, 2018.

OR

Q.P. Code : 37222

2. Ananys Ltd. commenced business on 1st April, 2017. Cost and financial records are maintained for the year 15 ended 31st March, 2018. From the following information:-
- 1) Prepare cost sheet for the year ended 31st March 2018.
  - 2) Prepare Reconciliation Statement for the above period.

Particulars	As per Financial Records ₹	As per costing Records ₹
Direct Material consumed	6,35,000	6,35,000
Direct wages	5,10,000	5,07,500
Factory overheads	2,45,000	20% of prime cost
Administrative overheads	6,40,000	₹ 5 per unit of production
Preliminary expenses written off	18,500	—
Dividend received	17,600	—
Interest received on fixed deposit	23,800	—
Selling and distribution Overheads	9,38,500	₹ 8 per unit sold
Reserve for Bad Debts	1900	—
Closing stock		?
Finished goods (5000 units)	90,000	
Work-in-progress	22,000	21,000
Sales (1,20,000 units)	30,00,000	30,00,000

In cost Accounts, closing stock of finished goods is valued at cost of production. The profit as per financial records for the year ended 31st March, 2018 was ₹1,64,500.

3. Following are the purchases and sales in the month of March 2018.

15

Date	Purchases (Units)	Rate (₹)	Sales (Units)
March 2	600	4.00	-
March 6	-	-	300
March 11	300	3.80	-
March 20	-	-	200
March 24	200	4.20	-
March 28	-	-	400
March 29	400	4.40	-
March 31	-	-	300

Out of purchases, on 11th March, 50 units were returned to the supplier on 13th March.

You are required to prepare the store ledger on the basis of :

- (a) First In First Out Method and
- (b) Weighted Average (Perpetual) Method.

OR

Q.P. Code : 37222

3. (A) The company has three production departments X, Y, Z and 2 and two service departments S-1 and S-2. The following estimates of expenses are available :

Particulars	Amounts
Building Repairs	30,000
Depreciation on Machinery	60,000
Rent and Rates	64,000
Power	88,000
Staff welfare expenses	60,000
Insurance on Building	32,000
Insurance on Machinery	1,20,000
Staff canteen expenses	20,000

Other technical details about departments are as under :-

Particulars	X	Y	Z	S-1	S-2
Floor Area ('000 sq.ft)	10	20	30	10	10
Number of workers	10	15	15	05	05
H.P. of Machine	30	20	25	15	10
Cost of machine (₹in lakhs)	05	02	01	01	01

Show the statement showing primary distribution of overhead expenses.

- (B) From the following particulars, you are required to work out the earnings of worker for a week under Halsey Premium Scheme (50% sharing), Rowan Premium Scheme and piece rate :-

Weekly working time (hours)	48
Wages rate per hour ₹	15
Piece rate per unit ₹	5
Normal time taken per piece (minutes)	20
Weekly normal output (piece)	144
Actual output of a week (in units)	192

4. The Reliable Construction company undertook the construction of a Building of a contract price of ₹20,00,000. The date of commencement of contract was 1st May, 2017. The following cost information is given for the period ended 31st March, 2018 :-

1. Direct materials sent to the site 500 tons @ ₹1.50 per kg.
2. Indirect materials ₹65,000
3. Direct labour – 1200 Mandays @ ₹180 per manday.
4. Indirect labour charged at 7.5% of Direct labour.
5. Sub contract charges charged at 15% of Indirect Materials.
6. Direct materials returned to stores 20 tons.
7. Direct materials lost in the accidents 5 tons.
8. Supervision charges paid ₹800 per month.
9. Administrative overheads incurred ₹1200 per month.
10. Architect fees charged at 2% of work certified.
11. Plant and machinery installed at site of the date of commencement of contract at a cost of ₹1,50,000 which is to be depreciated @ 12% p.a. under original cost method.
12. Cash received from contractee ₹12,60,000 which is 90% of work certified.
13. Direct material at site on 31/03/2018: 15 tons
14. Cost of work done but not certified was ₹20,450 on 31/03/2018.

Q.P. Code : 37222

You are required to prepare a Contract Account in the books of Reliable Construction company for the year ended 31st March, 2018.

OR

4. Following are the balances in cost ledger of a manufacturing company on 1st March, 2018.

15

Particulars	Debit ₹	Credit ₹
Finished Stock Ledger Control A/c	9,160	
Factory Overhead Control A/c	2,040	
Work in Progress Control A/c	4,930	
Stores Ledger Control A/c	8,840	
Cost Ledger Control A/c		24,970
	24,970	24,970

Following are the transactions for the month ending 31st March, 2018 :-

	₹
Raw material purchases	1,29,000
Materials issued to production	1,03,040
Factory wages	25,680
Factory overheads incurred	16,240
Indirect Labour	4,920
Factory overheads charged to production	23,200
Cost of sales	1,15,700
Sales return at cost	2000
Finished product at cost	1,35,000
Sales	1,20,000

Prepare following cost control accounts :-

1. Cost Ledger Control Account.
2. Work in progress Ledger Control Account.
3. Finished Stock Ledger Control Account.
4. Stores Ledger Control Account.
5. Cost of Sales Account.
6. Works Overheads Control Account.
7. Costing Profit and Loss A/c.

5. Rizavi Ltd. manufactures a chemical which passes through three processes. The following particulars gathered for the month of January 2018.

Particulars	Process A ₹	Process B ₹	Process C ₹
Basic materials (litres)	4,000	2,080	1,680
Cost of Basic materials ₹	3,84,000	1,88,000	60,000
Wages ₹	76,800	76,000	22,000
Other Direct Expenses ₹	84,000	88,000	99,720
Production overheads ₹	35,040	42,680	31,080
Normal loss (% of total input)	4%	5%	5%
Scrap Sale Value	-	3 per litre	-
Output transferred to next process (%)	50%	40%	-
Output transferred to warehouse(%)	50%	60%	100%

You are required to prepare Process Accounts.

OR

5. (A) The following information is available from the records of a company as at 31st March, 2017, and 2018. 9

Particulars	2017 ₹ in lakhs	2018 ₹ in lakhs
Sales	3,000	4,000
Profit	600	1,000

Calculate :-

1. P/V ratio
2. Fixed Cost
3. Break even sales in ₹
4. Sales required to earn profit of ₹ 4000 lakhs
5. Margin of safety when sales is ₹ 2,000 lakhs

(B) Calculate Material variances from the following :- 06

Standard :- For 90 kgs of finished output

Material :- 135 kgs @ ₹12 per kg

Actual production :- 81,000 kgs

Material used :- 1,24,000 kgs

Cost of material used :- ₹14,75,600.

6. (A) Explain the significance of variance Analysis. 10

(B) Explain the need for reconciliation of cost and financial profits. 10

OR

6. Write short notes on (any four) : 20

- a) Retention Money
- b) Features of Non-integrated Cost Accounting System
- c) Target Costing
- d) Advantages of Marginal Costing
- e) Product Life Cycle Costing
- f) Labour Turnover.

(मराठी रूपांतर)
(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. उत्तरासाठीचे टाचण आवश्यक असेल तेथे उत्तराचा भाग मानला जाईल.

१. (अ) सर्वात योग्य विकल्पाची निवड करून वाक्ये पून्हा लिहा. (कोणतेही १०) १०

१. सर्व प्रत्यक्ष परिव्ययाला एकत्रीतपणे ..... परिव्यय असे संबोधले जाते.
(अ) कारखाना (ब) मूळ
(क) एकूण (ड) उत्पादन
२. सततच्या साठा पद्धतीमध्ये साठ्याचा शोध ..... केला जातो.
(अ) ठरावीक कालावधीनंतर (ब) सातत्याने
(क) वर्षाच्या शेवटी (ड) वरीलपैकी कोणताही नाही
३. प्रत्येक प्रक्रियेतील पक्क्या मालाची किंमत ..... काढली जाते.
(अ) दररोज (ब) प्रत्येक आठवड्याला
(क) ठरावीक कालावधीने (ड) प्रत्येक महिन्याला
४. जर विक्री रूपये १,६०,००० आणि चलपरिव्ययाचे विक्रीशी असलेले गुणोत्तर ७०% आहे तर अंशदान ..... असेल.
(अ) ₹१,१२,००० (ब) ₹१,४०,०००
(क) ₹४८००० (ड) यापैकी केणताही नाही
५. श्रमिक उलाढाल प्रमाणाचे ..... पद्धतीने परिगणन केले जाते.
(अ) विभाजन (ब) पुनःस्थापन
(क) फ्लक्स (ड) वरीलपैकी सर्व
६. अप्रत्यक्ष परिव्यास ..... असे संबोधले जाते.
(अ) स्थिर परिव्यय (ब) उपरि परिव्यय
(क) चल परिव्यय (ड) वरीलपैकी एकही नाही
७. जर वास्तविक परिव्यय मानक परिव्ययापेक्षा कमी असेल तर फरकास ..... असे संबोधतात.
(अ) शून्य (ब) अनुकूल
(क) प्रतिकूल (ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
८. माल तपासणी नोटवर ..... कडून सही केली जाते.
(अ) निरीक्षक (ब) भांडारपाल
(क) परिव्यय अंकेक्षक (ड) वरीलपैकी सर्व
९. वरकड खर्चाचे ..... प्रमाणे वर्गीकरण केले जाऊ शकते.
(अ) वर्तन (ब) घटक
(क) कार्ये (ड) वरीलपैकी सर्व
१०. संपामुळे गमावलेला वेळ ..... आहे.
(अ) असामान्य निष्क्रिय वेळ (ब) सामान्य निष्क्रिय वेळ
(क) सामान्य अतिकाल (ड) असामान्य अतिकाल

११. मिळालेलर रक्कम ही ..... इतकी असते.
 (अ) प्रमाणित काम - प्रतिसाधन पैसा (ब) प्रमाणित काम + अप्रमाणित काम
 (क) कंत्राटाची किंमत - अप्रमाणित काम (ड) कंत्राटाची किंमत
१२. चालूकाम खातेवही ..... शिल्लक दाखवते.
 (अ) पूर्ण कामाचे परिव्यय (ब) अपूर्ण कामाचे परिव्यय
 (क) मालाचे परिव्यय (ड) यापैकी कोणतेही नाही

(ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत ते सांगा. (कोणतेही १०)

१. प्रमाणित कामाचे मूल्यांकन परिव्यय मूल्याने केले जाते.
२. लाभदायक आदेश नगसंख्या ही पूर्ण आदेश नगसंख्या असू शकते परंतु पूर्णआदेश नगसंख्या ही लाभदायक नगसंख्या असू शकत नाही.
३. प्रक्रिया परिव्यय पद्धती पेपर मिलसाठी लागू आहे.
४. आरेखन कार्यालयाचा पगार हा कारखाना उपरी परिव्ययासंबंधाचा भाग आहे.
५. मालमत्ता विक्रीतून झालेला तोटा वित्तीय खात्यामध्ये दर्शवितात.
६. 'कॉस्ट ड्रायव्हर' ही संज्ञा पारंपारिक परिव्ययांकन पद्धतीमध्ये वापरली जाते.
७. सिमांत परिव्ययांकन ही परिव्ययांकनाची पद्धत आहे.
८. संयुक्त उत्पादन म्हणजे उत्पादित केलेले अतिरिक्त उत्पादन होय.
९. नॉन-इंटेग्रेटेड लेखांकन पद्धतीस आंतरबद्ध पद्धती असेसुद्धा संबोधतात.
१०. प्राथमिक वेष्टनखर्च हे विक्री व वितरण उपरि परिव्ययाचे उदाहरण आहे.
११. संप आणि ताळेबंद सामान्य निष्क्रीय वेळ आहे.
१२. विक्री विभागाकडून माल मागणी (अधिग्रहण) पत्र तयार केले जाते.

२. महिन्द्रा लि. च्या ३१ मार्च २०१८ रोजी संपणाच्या वर्षातील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	₹
प्रत्यक्ष खर्च	४९,६६०
प्रत्यक्ष माल	१,८८,२४०
प्रत्यक्ष मजूरी	१,००,१००
कार्यालयीन पगार	७९,१७०
जाहिरात खर्च	१,५३,३७५
संयंत्र व यंत्रसामग्रीवरील घसारा	४७,७१०
अप्रत्यक्ष माल	७३,१९०
संगणकावरील घसारा	१,२१,२९०
शोरूम खर्च	१०,६८,७५०
कारखाना व्यवस्थापकाचे पगार	१,१९,४७०
कार्यालयीन उपकरणांची दुरुस्ती	४०१७००
अप्रत्यक्ष वेतन	९७,३३०
संचालक शुल्क	९७,३७०
आरंभीचा पक्का मालसाठा (२००० नग)	७६,०००
विक्री कर्मचाऱ्यांचे पगार	६४,७५०
पक्का माल शिल्लक	?

इतर माहिती :-

१. पक्क्या मालाच्या अखेरच्या साठ्याचे मूल्यांकन उत्पादनाच्या परिव्ययावर केले जाते.
२. नफा विक्रीवर २०% अपेक्षित आहे.
४. एकूण २५,००० नग चालू वर्षात विकले गेले.

परिव्यय पत्रक तयार करून विविध परिव्ययाच्या घटकानुसार एकूण परिव्यय आणि प्रतिनग परिव्यय तसेच एकूण नफा व प्रतिनग नफा दाखवा

किंवा

२. अनन्या लि. ने दि. १ एप्रिल, २०१७ रोजी व्यवसाय सुरू केला. दि. ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी परिव्यय व १५ आर्थिक नोंदी ठेवलेल्या आहेत. खालील माहितीवरून :-

- १) परिव्यय पत्रक दि. ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता तयार करा.
- २) वरील कालावधीकरिता समायोजन पत्रक तयार करा.

तपशील	आर्थिक नोंदीनुसार ₹	परिव्यय नोंदीनुसार ₹
प्रत्यक्ष माल वापरला	६,३५,०००	६,३५,०००
प्रत्यक्ष मजुरी	५,१०,०००	५,०७,५००
कारखाना उपरिपरिव्यय	२,४५,०००	मूळ परिव्ययाच्या २०%
प्रशासकीय उपरिपरिव्यय	६,४०,०००	₹५ प्रति उत्पादित नग
प्रारंभिक खर्च निर्लेखित	१८,५००	-
लाभांश मिळाला	१७,६००	-
मुदत ठेवीवर व्याज मिळावे	२३,८००	-
विक्री व वितरण उपरिपरिव्यय	९,३८,५००	₹८ प्रति उत्पादित नग
बुडीत कर्जासाठी तरतूद	१९००	-
अखेरचा साठा		
तयार माल (५००० नग)	९०,०००	?
अर्धनिर्मात माल	२२,०००	२१,०००
विक्री (१,२०,००० नग)	३०,००,०००	३०,००,०००

परिव्यय लेखात पक्क्या मालाच्या अखेरच्या साठ्याचे मूल्यांकन उत्पादनाच्या परिव्ययावर केले आहे. आर्थिक नोंदीनुसार दि. ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षासाठीचा नफा ₹१,६४,५०० होता.

३. मार्च २०१८ ची खरेदी व विक्री खालीलप्रमाणे आहे:-

१५

दिनांक	खरेदी नग	दर (₹)	विक्री (नग)
मार्च २	६००	४.००	-
मार्च ६	-	-	३००
मार्च ११	३००	३.८०	-
मार्च २०	-	-	२००
मार्च २४	२००	४.२०	-
मार्च २८	-	-	४००
मार्च २९	४००	४.४०	-
मार्च ३१	-	-	३००

११ मार्चच्या खरेदीपैकी ५० नग पुरवठादाराला परत केलेले आहेत.

(१) प्रथम आला प्रथम गेला पद्धत व

(ब) भारकित सरासरी पद्धत (सतत) या पद्धतीनुसार भांडार खतावणी तयार करा.

किंवा

३. (अ) एका कंपनीचे एक्स, वाय आणि झेड असे तीन उत्पादन विभाग आणि एस-१ व एस-२ असे दोन सेवा विभाग आहेत. ०८ अंदाजित खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	₹
इमारत दुरुस्ती	३०,०००
संयंत्रावरील घसारा	६०,०००
भाडे आणि दर	६४,०००
शक्ती	८८,०००
कर्मचारी कल्याण खर्च	६०,०००
इमारतीचा विमा	३२,०००
संयंत्रावरील विमा	१,२०,०००
कर्मचारी कॅन्टीन खर्च	२०,०००

विभागांची इतर तांत्रिक माहिती खालीलप्रमाणे आहे :-

तपशील	एक्स	वाय	झेड	S-१	S-२
जागा (००० चौ.फूट)	१०	२०	३०	१०	१०
कामगार संख्या	१०	१५	१५	०५	०५
संयंत्राची अश्वशक्ती	३०	२०	२५	१५	१०
यंत्र खर्च (₹ लाखांमध्ये)	०५	०२	०१	०१	०१

उपरी परिल्यय खर्चाचे प्राथमिक विवरण दाखविणारे पत्रक तयार करा.

Q.P. Code : 37222

(ब) खालील माहितीवरून एक कामगाराची आठवड्याची मजूरी हॅल्से प्रिमिअम योजना (५०% भागासह), रोवन, प्रिमिअम योजना ०७ आणि नगदर योजना याप्रमाणे काढा:-

आठवड्याचा कामाचा वेळ (तास)	४८
मजूरी दर (प्रति तास) ₹	१५
नग दर (प्रति तास) ₹	५
प्रति नग लागणारा साधारण वेळ (मिनिट)	२०
आठवड्याचे सामान्य उत्पादन (नग)	१४४
आठवड्याचे वास्तव उत्पादन (नग)	१९२

४. रिलाएबल कन्स्ट्रक्शन कंपनीने एक इमारत बांधण्याचे कंत्राट ₹२०,००,००० ला घेतले. कंत्राटाच्या कामाची सुरुवात १ मे १५ २०१७ रोजी केली.

दि. ३१ मार्च २०१८ रोजीपर्यंतच्या परिव्ययाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

१. प्रत्यक्ष माल कंत्राटाचे ठिकाणी पाठविला - ५०० टन ₹१.५० प्रतिक्िलोस

२. अप्रत्यक्ष माल ₹६५,०००

३. प्रत्यक्ष मजूरी - १२०० माणसी दिवस ₹१८० प्रतिमाणसी दिवसाप्रमाणे.

४. अप्रत्यक्ष मजूरी प्रत्यक्ष मजूरीच्या ७.५% दराने घ्यावयाची आहे.

५. अपकंत्राटाचा खर्च अप्रत्यक्ष मालाच्या १५% आहे.

६. प्रत्यक्ष माल भांडारात परत केला - २० टन.

७. प्रत्यक्ष मालाचे अपघाताने नुकसान - ५ टन.

८. पर्यवेक्षणाचा खर्च दरमहा ₹८००

९. प्रशास्कीय उपपरिव्यय दरमहा १२००.

१०. वास्तुविशारदे, शुल्क प्रमाणित कामाच्या २% द्यावयाचे आहे.

११. यंत्रयसामग्री कामाचे ठिकाणी कंत्राटाची सुरुवात करावयाच्या दिवशी ₹१,५०,००० किंमतीची स्थापित केली. त्यावर वार्षिक १२% दराने मूळ किंमत पद्धतीने घसारा आकारणी करावी.

१२. कंत्राटीकडून प्रमाणित कामाच्या ९०% प्रमाणे १२,६०,००० रोख मिळाले.

१३. कंत्राटाचे ठिकाणी प्रत्यक्ष मालाचा साठा ३१ मार्च २०१८ रोजी - १५ टन.

१४. अप्रमाणित कामाचा खर्च ३१ मार्च २०१८ रोजी ₹२०,४५०.

वरील माहितीवरून ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या कालावधीसाठीचे कंत्राट खाते रिलाएबल कन्स्ट्रक्शन कंपनीच्या पुस्तकात तयार करा.

किंवा

४. दि. १ मार्च २०१८ रोजी कंपनीच्या परिव्यय खातेवहीतील शिल्लक रक्कमा दाखविलेल्या आहेत .

१५

तपशील	नावे ₹	जमा ₹
पक्का तयार मालसाठा नियंत्रण खाते	९,१६०	
कारखाना उपपरिव्यय नियंत्रण खाते	२,०४०	
चालूकाम खातेवही नियंत्रण खाते	४,९३०	
भांडार खातेवही नियंत्रण खाते	८,८४०	
परिव्यय खातेवही नियंत्रण खाते		२४,९७०
	२४,९७०	२४,९७०

Q.P. Code : 37222

दि. ३१ मार्च २०१८ रोजी संपणाच्या महिन्यातील खालील व्यवहार आहेत :-

	₹
कच्चा माल खरेदी	१,२९,०००
उत्पादनासाठी कच्चा माल पाठविला	१,०३,०४०
कारखाना मजुरी	२५,६८०
कारखाना उपरिपरिव्यय उद्भवता	१६,२४०
अप्रत्यक्ष मजुरी	४,९२०
उत्पादनासाठी कारखाना उपरिपरिव्यय आकारले	२३,२००
विक्रीचा परिव्यय	१,१५,७००
परिव्ययाने विक्री परत	२०००
परिव्ययानुसार पक्का माल	१,३५,०००
विक्री	१,२०,०००

खालील परिव्यय नियंत्रण खाती तयार करा :-

- परिव्यय खातेवही नियंत्रण खाते.
- चालू खातेवही नियंत्रण खाते.
- पक्का माल खातेवही नियंत्रण खाते.
- भांडार खातेवही नियंत्रण खाते
- विक्री परिव्यय खाते.
- कारखाना उपरिपरिव्यय नियंत्रण खाते.
- परिव्ययांकन नफा व तोटा खाते.

५. रिझर्वी लि. एक केमिकल तयार करतात कीजे तीन प्रक्रियांमधून जाते. जानेवारी २०१८ या महिन्याची प्रक्रियांसंबंधाची माहिती १५ खालील प्रमाणे आहे.

तपशील	प्रक्रिया अ ₹	प्रक्रिया ब ₹	प्रक्रिया क ₹
मूलभूत कच्चा माल पुरवीता (लिटर)	४,०००	२,०८०	१,६८०
कच्च्या मालाचा परिव्यय	३,८४,०००	१,८८,०००	६०,०००
प्रत्यक्ष मजुरी	७६,८००	७६,०००	२२,०००
इतर प्रत्यक्ष खर्च	८४,०००	८८,०००	९९,७२०
उत्पादन उपरिपरिव्यय	३५,०४०	४२,६८०	३१,०८०
सामान्य नुकसान (प्रक्रियेत पाठविलेल्या एकूण नगावर %)	४%	५%	५%
भंगाराचे मोडमूल्य (प्रतिनग)	५	७	१०
पुढच्या प्रक्रियेस पाठविले (%)	५०%	४०%	-
गोदामात पाठविले (%)	५०%	६०%	१००%

प्रक्रिया खाती तयार करा.

किंवा

५. (अ) एका कंपनीमधील २०१७ व २०१८ च्या खालील नोंदी उपलब्ध आहेत.

तपशील	२०१७ ₹ (लक्ष)	२०१८ ₹ (लक्ष)
विक्री	३,०००	४,०००
नफा	६००	१,०००

खालील बाबी शोधी :-

१. नफा आकारमान गुणोत्तर
२. स्थिर परिव्यय
३. ना नफा ना तोटा विक्री
४. ₹ ४००० लाख नफा मिळविण्यासाठी विक्री
५. विक्री ₹१२,००० लाख असताना सुरक्षितता सीमा.

(ब) खालील गोष्टीवरून सामग्री परिव्यययतील फरक काढा :

- मानक :- १० की ग्रॅ उत्पादन ९ (पक्का माल) साठी
मालसामग्री :- १३५ की ग्रॅ प्रति की ग्रॅ दर ₹१२
वास्तविक उत्पादन :- ८१,००० कीग्रॅ
वापरलेले माल सामान :- १,२४,००० कीग्रॅ
वापरलेल्या मालसामानाची किंमत :- ₹१४,७५,६००.

६. (अ) फरक विश्लेषणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

(ब) परिव्यय व वित्तीय नफ्याच्या समायोजनाची गरज स्पष्ट करा.

किंवा

६. टिपा लिहा :- (कोणत्याही चार)

- अ) प्रतिधारण पैसा
- ब) विभाजीत परिव्यय लेखांकन पद्धतीची वैशिष्ट्ये
- क) लक्ष परिव्ययांकन
- ड) सीमांत परिव्ययांकनाचे फायदे
- इ) परिव्ययांकन वस्तूजीवन चक्र
- फ) कामगार उलाढाल.